UNIVERSIDADE DA CORUÑA

Teaching Guide				
Identifying Data				2024/25
Subject (*)	Psychology of Language Development		Code	652G04007
Study programme	Grao en Logopedia			
Descriptors				
Cycle	Period	Year	Type	Credits
Graduate	2nd four-month period	First	Basic training	6
Language	SpanishGalician			
Teaching method	Face-to-face			
Prerequisites				
Department	Psicoloxía			
Coordinador	Bao Fente, María Concepción	E-mail	maria.bao@udc.es	
Lecturers	Bao Fente, María Concepción	E-mail	maria.bao@udc.es	
Web				
General description	A materia pretende introducir aos estudantes no coñecemento das características xerais do desenvolvemento e da adquisición da linguaxe, centrándose na adquisición da lingua materna ou primeira lingua. Trata de presentar a linguaxe no contexto do comportamento humán, destacando as interrelacións entre linguaxe, motricidade, afectividade e cognición. A materia pretende achegar ao estudante ao coñecemento do desenvolvemento da linguaxe desde unha perspectiva profesionalizante. Por iso as prácticas de campo e de aula cobran unha importancia esencial no desenvolvemento da materia.			

Study programme competences / results	
Code	Study programme competences / results
A2	Coñecer e integrar os fundamentos psicolóxicos da Logopedia: o desenvolvemento da linguaxe, o desenvolvemento psicolóxico, a Neuropsicoloxía da linguaxe, os procesos básicos e a Psicolingüística.
A3	Coñecer e integrar os fundamentos lingüísticos da Logopedia: Fonética e fonoloxía, morfosintaxe, semántica, pragmática, sociolingüística.
A8	Coñecer os fundamentos do proceso de avaliación e diagnóstico.
A18	Coñecer e realizar a intervención logopédica en Atención Temperá.
A26	Adquirir un coñecemento práctico para a avaliación logopédica.
A28	Adquirir un coñecemento práctico en intervención logopédica (formación práctica en ámbitos escolares, clínico-sanitarios e asistenciais).
A32	Utilizar tecnoloxías da información e da comunicación.
B1	Acceso, selección e xestión das fontes de información relevantes para a práctica profesional.
B2	Aplicar un pensamento crítico, lóxico e creativo.
B3	Apreciar as distintas manifestacións da diversidade.
B4	Aprender a aprender.
B5	Aprender autonomamente, e motivarse para facelo de forma continuada.
B13	Coñecer e manexar as novas tecnoloxías da comunicación e da información.
B24	Traballar en equipo e, de ser o caso, de forma interdisciplinar.
C3	Utilizar as ferramentas básicas das tecnoloxías da información e as comunicacións (TIC) necesarias para o exercicio da súa profesión e para a aprendizaxe ao longo da súa vida.
C6	Valorar criticamente o coñecemento, a tecnoloxía e a información dispoñible para resolver os problemas cos que deben enfrontarse.
C7	Asumir como profesional e cidadán a importancia da aprendizaxe ao longo da vida.

Learning outcomes	
Learning outcomes	Study programme competences / results

Recoñecer os procesos cognitivos, lingüísticos e sociais sobre os que se fundamenta o desenvolvemento da linguaxe	A2 A3 A32	B1 B2 B4 B5 B13	C3 C7
Identificar os fitos fundamentais do proceso de adquisición da linguaxe en cada un dos niveis de análise lingüística	A2 A3 A26	B1 B3 B5	C3 C6
Prever os diversos factores internos e externos do contexto de adquisición que inflúen no proceso de desenvolvemento da linguaxe	A2 A3 A8 A26	B1 B2 B3 B4 B13	C3 C6
Distinguir entre os procesos típicos ou atípicos de adquisición da linguaxe, atendendo á variación tanto individual como da contorna familiar e/ou escolar.	A2 A3 A8 A26 A32	B2 B3 B4 B13	C3 C6
Seleccionar ferramentas de avaliación axeitadas para a avaliación do desenvolvemento da linguaxe	A8 A26 A28 A32	B1 B2 B3 B4 B13	C3 C6
Analizar mostras de fala de acordo aos niveis lingüísticos fundamentais no desenvolvemento temperán da linguaxe e as adquisicións lingüísticas posteriores.	A3 A8 A26 A28	B2 B3 B4 B24	C3 C6 C7
Exemplificar aspectos típicos ou atípicos no desenvolvemento da linguaxe a partir das mostras analizadas.	A18 A26 A28	B2 B3 B4 B5 B24	C6 C7
Expor de forma argumentada o traballo (grupal) realizado.	A28 A32	B1 B2 B4 B13 B24	C3

Contents	
Topic	**Sub-topic**
1. O concepto de linguaxe e outros conceptos básicos	1.1. O concepto de desenvolvemento, a súa natureza e determinantes. 1.2. A comunicación humana. A linguaxe, as linguas e a fala: modalidades 1.3. Adquisición vs. aprendizaxe. Procesos evolutivos no desenvolvemento infantil.
2. A linguaxe como capacidade cognitiva	2.1. As relacións entre linguaxe e pensamento: Teorías, escolas e modelos. 2.2. Privación lingüística e semilingüísmo. O desenvolvemento da linguaxe en situacións de privación sensorial: xordeira e cegueira 2.3. O desenvolvemento da linguaxe en contextos multilingües (L1, L2 e LE)

3. Primeiras adquisicións da linguaxe	3.1. Bases sociais, cognitivas e lingüísticas: as primeiras manifestacións comunicativas. O desenvolvemento multimodal. 3.2. O desenvolvemento fonolóxico 3.3. O desenvolvemento léxico e semántico 3.4. O desenvolvemento da morfoloxía e a sintaxe
4. Adquisicións posteriores da linguaxe	4.1. O desenvolvemento da pragmática. 4.2. A desenvolvemento do discurso. 4.3. As relacións entre linguaxe oral e escrita: características diferenciais e procesos básicos na aprendizaxe da lectura e escritura.
5. A avaliación do desenvolvemento da linguaxe	5.1. Dimensións, tipos de avaliación e probas. 5.2. Recursos e estratexias para a avaliación profesional 5.3. Orientacións para a (auto)avaliación na familia e na escola.

Planning				
Methodologies / tests	**Competencies / Results**	**Teaching hours (in-person & virtual)**	**Student?s personal work hours**	**Total hours**
Mixed objective/subjective test	A2 A3 A8 A18 A26 A28 A32 B2 B3 B13 C3	4	8	12
Document analysis	A2 A3 A8 A18 B1 B2 B3 C3 C6	14	28	42
Case study	A3 A18 A26 A28 A32 B2 B3 B24 C6	13	26	39
Supervised projects	A2 A8 A26 B1 B2 B3 B24 C3 C6	14	28	42
Student portfolio	B2 B4 B5 B24 C3 C6 C7	4	8	12
Personalized attention		3	0	3
(*)The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.				

Methodologies	
Methodologies	**Description**
Mixed objective/subjective test	A avaliación dos contidos teóricos traballados nas sesións expositivas e interactivas farase a través dunha ou varias probas que combinan diferentes tipos de preguntas para valorar os coñecementos adquiridos polo alumnado.
Document analysis	As lecturas, documentos audiovisuais, referencias, ect. que se revisarán no desenvolvemento das sesións expositivas e interactivas como introducción, complemento ou síntese dos contidos traballados de carácter teórico e práctico serán avaliados específicamente na/s proba/s mixta/s.
Case study	Nas sesións interactivas presentaránse mostras reais da linguaxe infantil que serán obxecto de análise a través do traballo colaborativo en pequenos grupos. Deste xeito situaráse ao alumnado ante situacións concretas de avaliación e intervención logopédica.
Supervised projects	A posta en práctica das diferentes tarefas e actividades de tipo individual ou grupal que serán realizadas tanto nas sesións expositivas como interactivas servirán para aplicar os contidos teóricos traballados previamente e facilitar así unha aprendizaxe autónoma por parte do alumnado.
Student portfolio	De xeito virtual, os estudantes realizarán ao longo do curso un cartafol no que recollerán todas as tarefas e actividades de aprendizaxe realizadas (esquemas, presentacións, traballos, lecturas, prácticas, etc.) có fin de facilitar a reflexión e autoavaliacion do proceso formativo.

Personalized attention	
Methodologies	**Description**

Student portfolio Document analysis Case study Supervised projects	Para a análise das fontes documentais, a realización dos estudos de casos e dos traballos tutelados é importante consultar có profesorado os avances que se vaian realizando progresivamente para dispoñer das orientacións necesarias en cada caso e asegurar a súa adecuación aos obxectivos de aprendizaxe propostos. A elaboración do portafolio pretende facilitar a autoavaliación por parte do alumnado e a avaliación formativa por parte do profesorado polo que tamén é aconsellable a atención personalizada. En todos os casos o seguimento farase preferentemente de forma individualizada a través da aula virtual e titorías tanto presenciais como non presenciais.

Assessment			
Methodologies	**Competencies / Results**	**Description**	**Qualification**
Student portfolio	B2 B4 B5 B24 C3 C6 C7	O cartafol servirá como mostra ou evidencia das aprendizaxes acadadas na materia. Deberá presentarse ao remate da mesma, debidamente estructurado de acordo as indicacións efectuadas para a súa realización. Para facilitar a autoavaliación, o alumnado seleccionará e incorporará os materiais que considere oportunos entre todos os produtos finais do traballo realizado nas sesións expositivas e interactivas. Entre o material seleccionado poderá incorporar os comentarios ou cualificacións oportunas realizadas por parte do profesorado ou compañeiros. A súa entrega en prazo e forma oportunas suporá, como máximo, un 10% da cualificación total da materia.	10
Mixed objective/subjective test	A2 A3 A8 A18 A26 A28 A32 B2 B3 B13 C3	Realizaranse varias probas de avaliación dos contidos impartidos ao longo do curso. Cada proba consistirá na resolución de cuestións de diferentes tipos, p.ex. de relacionar, de resposta curta así como de cuestións tipo test (varias alternativas de resposta nas que o estudantado deberá escoller cal é a correcta). En total, todas as probas terán un peso do 40% da nota final.	40
Document analysis	A2 A3 A8 A18 B1 B2 B3 C3 C6	A revisión e análise das lecturas e fontes documentais avaliarase a través das tarefas e actividades propostas tanto nas sesións expositivas como interactivas. A entrega en prazo e forma oportunas de todos os cuestionarios e exercicios realizados individualmente sobre as fontes documentais suporá, como máximo, un 10% da cualificación final.	10
Case study	A3 A18 A26 A28 A32 B2 B3 B24 C6	A análise e resolución dos casos prácticos presentados nas sesións interactivas será o 25% da cualificación final da materia.	25
Supervised projects	A2 A8 A26 B1 B2 B3 B24 C3 C6	As tarefas e actividades propostas nas sesións expositivas e interactivas permitirán a (auto)avaliación continua dos progresos de cada estudante na consecución dos contidos programados, tanto teóricos como prácticos. Os traballos e comentarios realizados individualmente terán un peso do 15% na cualificación total da materia.	15

Assessment comments

1. Para superar a materia debe obterse unha cualificación positiva en cada unha das metodoloxías propostas. É necesario obter unha puntuación do 50% do peso de cada unha das partes obxecto de avaliación: proba/s mixta/s (deben superarse cada unha das probas ou partes que a compoñen),estudos de casos (igualmente, deben aprobarse cada un dos estudos propostos), traballos tutelados (tamén deben superarse cada un dos traballos realizados) e portafolio (cualificación mín.5%). 2. Antes do remate do período de actividades lectivas presentaranse todas as tarefas e actividades realizadas tanto nas sesións expositivas como interactivas: é condición indispensable para presentarse a proba oficial tanto na primeira como na segunda oportunidade. A non presentación en prazo e forma oportunas implicará unha cualificación das mesmas do 50%, cómo máximo, de acordo ás porcentaxes de ponderación especificadas para cada unha de elas. 3. O portafolio será presentado a máis tardar na data establecida para a proba oficial. A non presentación en prazo e forma oportunas implicará unha cualificación do 50%, cómo máximo, da porcentaxe de ponderación establecida. 4. A convocatoria de xullo estará sometida aos mesmos criterios que a convocatoria da primeira oportunidade (maio/xuño). 5. Todos os aspectos relacionados con ?dispensa académica?, ?dedicación ao estudo?, ?permanencia? e ?fraude académica? rexeranse de acordo coa normativa académica vixente da UDC. 6. Segundo se recolle nas distintas normativas de aplicación para a docencia universitaria nesta materia incorporase a perspectiva de xénero. Entre outras medidas, usarase linguaxe non sexista, utilizarase bibliografía de autores/as de ambos sexos e propiciarase a intervención en clase de alumnos e alumnas. Traballarase para identificar e modificar prexuízos e actitudes sexistas e influirase na contorna para modificalos e fomentar valores de respecto e igualdade. No caso de detectar situacións de discriminación por razón de xénero, proporanse accións e medidas para corrixilas.

Sources of information	
Basic	- Aparici Aznar, Melina y Igualada, Alfonso (eds.) (2018). El desarrollo del lenguaje y la comunicación en la infancia. Barcelona: Editorial UOC - Escandell Vidal, M. Vitoria (2009). El lenguaje humano. Madrid: Centro de Estudios Ramón Areces - Moreno Cabrera, Juan Carlos (2013). Cuestiones clave de la Lingüística. Madrid: Síntesis - Mariño, Xurxo (2020). La conquista del lenguaje: Una mirada a la evolución de la mente simbólica. Barcelona: Sackleton Books - Owens, Robert (2003). Desarrollo del lenguaje. Pearson Alhambra - Karmiloff, K. y Karmiloff- Smith, A. (2005). Hacia el lenguaje. Madrid: Morata - Escandell Vidal, M. Vitoria. (2014). La comunicación: lengua, cognición y sociedad . Madrid: AKal - López García, Angel (1988). Psicolingüística. Madrid: Síntesis - Peraita, Herminia (1988). Adquisición del lenguaje. . Madrid: UNED - Serra, M., Serrat, E., Solé, R., Bel, A. y Aparici, M. (2000). La adquisición del lenguaje.. Barcelona: Ariel - Vila, Ignasi (1990). Adquisición y desarrollo del lenguaje. Editorial Graó Referencias fundamentais: Bruner, J. (1984) Acción, pensamiento y lenguaje. Madrid: Alianza.Bruner, J. (1986) El habla del niño. Aprendiendo a usar el lenguaje. Barcelona: Paidós.Bruner, J. y Watson, R.(1995). El habla del niño : a prendiendo a usar el lenguaje . Barcelona: PaidósChomsky, N., Mukherji, N., Patnaik, B. y Agnihotri, R. (2000). The architecture of language. New Delhi: Oxford University Press.Jakobson, R. y Hall, M. (1973) Fundamentos del lenguaje. Madrid: AyusoLangacker, R. (1978-1991). Foundations of Cognitive Grammar I, II. Standford: The University Press. Luria, A. R. y Yudovich, F. (1978) Lenguaje y desarrollo intelectual en el niño. Madrid: Siglo XXI.Piaget, J. (1923). Le langage et la pensée chez l´enfant. Paris. Sperber, D y Wilson, D. (1986, trad. Esp. 1994). La Relevancia. Comunicación y procesos cognitivos. Madrid: Visor.Vygotsky, L. (1963). Thougt and Language. Cambridge: The MIT Press.

Complementary	- López García, Angel (2000). Psicolingüística. En F. Ramallo, G. Rei Doval y XP Rodríguez Yañez (eds.): Manual de Ciencias da Linguaxe . Vigo: Xerais - Pinker, Steven (1995). El instinto del lenguaje. Cómo crea el lenguaje la mente. Madrid: Alianza - Tomasello, Michael (2013). Los orígenes de la comunicación humana. Madrid: Katz - Tomasello, Michael and Bates, Elisabeth (2001). Language development the essential readings . Massachusetts : Blackwell - Más Salguero, María José (2020). El cerebro en su laberinto: los trastornos del neurodesarrollo. Pamplona: Next Door Publishers - Marchesi, A. ... [et al.] (1995). Desarrollo del lenguaje y el juego simbólico en los niños sordos profundos. Ministerio de Educación, Política Social y Deporte . Subdirección General de Información y Publicaci - Muñoz Silva, Alicia; Alonso Martín, Pilar y Angulo García, Juan (2004). Adquisición, desarrollo y trastornos del lenguaje infantil. Universidad de Huelva. Servicio de Publicaciones Outras referencias de interese: Belichón, M., Rivière, A. e Igoa, J.M. (1992) Psicología del lenguaje. Investigación y teoría. Valladolid: Trotta S.A.Bronckart, J.P. (1980) Teorías del lenguaje. Barcelona: Herder.Brown, R. (1981) Psicolingüística: algunos aspectos acerca de la adquisición del lenguaje. México: Trillas.Bush, W. y Taylor, M. (1984) Cómo desarrollar las aptitudes psico-lingüísticas. Ejercicios prácticos. Barcelona: Martínez Roca.Clemente, R.A. (1995) Desarrollo del lenguaje. Barcelona: Octaedro.Clemente Linuesa, M. (1989): Actividades para el desarrollo del lenguaje. ICE: Salamanca.Galeote, M.A. (2002). Adquisición del lenguaje: problemas, investigación y perspectivas. Madrid: Pirámide.Garcia Madruga, J. y Lacasa, P. (1990) Psicología evolutiva 1. Caps. 14 y 15. Madrid:U.N.E.D.González, A., Fuentes, J., de la Morena, L. y Barajas, C. (1995) Psicología del desarrollo: Teoria y prácticas. Málaga: Aljibe.Hoffman, L.; Paris, S. y Hall, E. (1995). Psicología del desarrollo hoy. Madrid: McGraw-Hill.Herriot, P. (1977) Introducción a la psicología del lenguaje. Barcelona: Labor.Luke, A. y Vila, I. (1990) Desarrollo del lenguaje. En J. Palacios, A. Marchesi y C. Coll (comps.) Desarrollo psicológico y educación 1. Psicología evolutiva. Madrid: Alianza.Miller, G.A. (1985) Lenguaje y habla. Madrid: Alianza Psicología.Nelson, K. (1985) El descubrimiento del sentido. Madrid: Alianza.Oléron, P. (1981) El niño y la adquisición del lenguaje. Madrid: Morata.Rondal, J.A. (1990) La interacción adulto-niño y la construcción del lenguaje. México: Trillas.Rondal, J.A. (1999). El desarrollo del lenguaje.Barcelona: ISEP Universidad.Ruiz, M. (2000). Cómo analizar la expresión oral de los niños y niñas. Málaga: Aljibe.Siguán, M. (1979) Lenguaje y clase social. Madrid: Pablo del Rio Editor.Siguán, M. (1984) Estudios sobre psicología del lenguaje infantil. Madrid: Pirámide.Silvestre, N. y Solé, R. (1993) Psicología Evolutiva. Infancia y preadolescencia. Caps. 5, 9, 13 y 14. Barcelona: CEAC.Slobin, D. (1979) Siete preguntas acerca del desarrollo del lenguaje. En J. Delval (comp.): Lecturas de Psicología del niño 2. El desarrollo cognitivo y afectivo del niño y del adolescente. Madrid: Alianza.Soto, P. (1984) El desarrollo del lenguaje. En J. Palacios, A. Marchesi y M. Carretero (comps.): Psicología Evolutiva 2. Desarrollo cognitivo y social del niño. Madrid: Alianza. Triadó, C. y Forns, M. (1989). La evaluación del lenguaje: Una aproximación evolutiva. Barcelona: Anthropos.Valle, F., Cuetos, F., Igoa, J. y del Viso, S. (1990) Lecturas de Psicolingüística 1. Comprensión y producción del lenguaje. Madrid: Alianza Psicología.Peralbo, M.; Gómez- Durán, B.J.; Santórum, R. y García, M. (Coord.) (1998). Desarrollo del lenguaje y cognición.Madrid: Pirámide.Tomasello, M. (2003). Constructing a language: a usage-based theory of language acquisition. Cambridge (Mas.): Harvard University Press.Vasta, R.; Haith, M.M. y Miller, S.A. (1996). Psicología infantil. Barcelona: Ariel.Vieiro, P.; Peralbo, M. y García Madruga, J.A. (1997). Procesos de adquisición y producción de la lecto-escritura. Madrid: Aprendizaje-Visor.Vila, I. (1984) Del gesto a la palabra: una explicación funcional. En J.Palacios, A. Marchesi y M. Carretero (comps.): Psicología Evolutiva 2. Desarrollo cognitivo y social del niño. Madrid: Alianza.Villiers, A. de y Villier, J. de (1980) Primer lenguaje. Madrid: Morata.Ward, S. (2001). Babytalk: el libro pionero y decisivo para ayudar a los niños en el lenguaje y la comunicación. Madrid: Debate.

Recommendations
Subjects that it is recommended to have taken before
Linguistics/652G04004 Psycholinguistics/652G04003
Subjects that are recommended to be taken simultaneously

Teaching Foundations in Speech Therapy /652G04008 Foundations of Assessment and Diagnosis/652G04010
Subjects that continue the syllabus
Speech Therapy Intervention in Language Disorders/652G04034 Clinical Linguistics/652G04042
Other comments
Os contidos e actividades serán accesibles para todo o alumnado. No caso do alumnado con diversidade funcional ou NEAE facilitarase a adquisición das competencias da materia dun xeito inclusivo, de acordo as recomendacións e axustes razoables propostos pola Unidade de Atención á Diversidade (ADI).

(*)The teaching guide is the document in which the URV publishes the information about all its courses. It is a public document and cannot be modified. Only in exceptional cases can it be revised by the competent agent or duly revised so that it is in line with current legislation.